

**Załącznik do Uchwały Nr XIII/72/2015
Rady Gminy Gózd
z dnia 23.12.2015**

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY GÓZD NA LATA
2015 – 2018**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ust. 1, pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 roku poz. 163 ze zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób z rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zgodnie z art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalny program pomocy społecznej.

W związku z realizacją programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 istnieje możliwość pozyskiwania środków finansowych na działania obejmujące zindywidualizowane i kompleksowe wsparcie na rzecz rodzin wielodzietnych, z dziećmi z niepełnosprawnościami, z innymi osobami zależnymi, dla rodziców samotnie wychowujących dzieci, które będą wzmacniać opiekuńczo-wychowawcze funkcje rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goździe w latach 2015-2018 będzie aplikował o środki na dofinansowanie w/w działań do Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Przyjęcie przez Radę Gminy programu aktywności lokalnej (PAL) i daje możliwość pozyskiwania środków oraz podejmowania działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Gozd.

Wobec powyższego wnoszę o przyjęcie Uchwały.

I. WSTĘP

Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu jest jednym z podstawowych celów polityki społecznej prowadzonej przez rząd we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jest możliwe dzięki budowie systemu aktywnej integracji. Jednym z narzędzi służących realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej jest tworzenie i wdrażanie Programów Aktywności Lokalnej (PAL).

Program Aktywności Lokalnej (PAL) dla Gminy Gózd na lata 2015 – 2018 stanowi odpowiedź na potrzebę funkcjonowania silnych społeczności lokalnych i grup społecznych. Oznacza to, że w ramach programu można prowadzić działania aktywizacyjne adresowane do osób mieszkających na terenie Gminy Gózd.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami nadrzędnych dokumentów, które kreują politykę społeczną Unii Europejskiej politykę społeczną na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym tj.:

- Ustawa z dnia 12 Marca 2004r. o pomocy społecznej;
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski;
- Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gózd na lata 2011-2015 i na lata następne.

W dokumentach tych zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu kraju, a tym samym podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Realizację założeń można osiągnąć poprzez budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie z jej strony oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Koniecznym wydaje się zatem wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie i wzmacnianie ich obywatelskiej świadomości. Podkreśla się znaczenie kapitału ludzkiego w przemianach społecznych, czyli zasobu wiedzy, umiejętności i potencjału, w który jest wyposażony każdy człowiek. Człowiek jako podmiot zdolny jest nie tylko do pracy, ale także do wprowadzania zmian w otoczeniu, a także do kreowania nowych rozwiązań.

Kapitał ludzki tworzy też zasoby społeczne oznaczające związki pomiędzy ludźmi i organizacjami budowane na umiejętnościach, wiedzy i kreatywności jednostek.

Kapitał społeczny jest zatem sumą kapitałów jednostkowych, który powinien być wykorzystany i pomnażany przez wszelkie instytucje oraz jednostki samorządowe.

Integracja i spójność społeczna to również wynik działań podejmowanych przeciwko zjawisku wykluczenia społecznego, które oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich. Wykluczenie społeczne, upraszczając, oznacza wyłączenie z życia społecznego.

Zjawisko to widoczne jest w niepokojącym zakresie tak w naszym kraju jak też na terenie gminy Gózd. Sytuacja społeczno-ekonomiczna sprzyja wykluczeniu wielu osób i grup, w tym osób długotrwale bezrobotnych, matek samotnie wychowujących dzieci, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo oraz wychowujących się poza rodziną, osób uzależnionych, osób w wieku poprodukcyjnym.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego takimi, jak:

1. Zasada samopomocy która przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych, zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

2. Zasada pomocniczości, która oznacza przyjęcie określonego porządku w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb z zastrzeżeniem, że w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa

3. Zasada partycypacji, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

4. Zasada samorządności stanowiąca realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz do tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

5. Zasada dobra wspólnego przejawiająca się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisom, gdzie interesy są sprzeczne.

6. Zasada wielosektorowości polegająca na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa

Program Aktywności Lokalnej kładzie nacisk na aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych, siły zewnętrzne (władze samorządowe) natomiast winny wspierać i wzmacniać ten potencjał oraz tworzyć warunki sprzyjające jego rozwojowi.

Program Aktywności Lokalnej pozwoli na realizację działań umożliwiających udzielanie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania lub miejscu pracy, w samoorganizowaniu się i podejmowaniu przez nich wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.

II

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym programu jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców gminy, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego lub środowisk marginalizowanych i integracji społecznej tych grup.

III

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zwiększenie wiedzy na temat potrzeb i problemów grup społecznych;
2. Ograniczenie obszarów wykluczenia społecznego;
3. Stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej;
4. Wsparcie postaw obywatelskich poprzez promocje działań prospołecznych, dostęp do informacji o uprawnieniach oraz edukację;
5. Poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych;
6. Aktywną integrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia;
7. Zminimalizowanie dysfunkcji w rodzinie poprzez prawidłowe funkcjonowanie oraz poprawę relacji członków rodziny;
8. Prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym;
9. Zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy;
10. Wsparcie i promowanie postaw społecznych.
11. Wypracowanie modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji, organizacji oraz mieszkańców.

IV

PRZEWIDYWANE REZULTATY

1. Wzrost motywacji do działania i zaufania we własne siły,
2. Wzrost praktycznych umiejętności w zakresie poruszania się po rynku pracy,
3. Wzrost kompetencji życiowych i umiejętności społeczno - zawodowych grup defaworyzowanych,
4. Powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową osób,
5. Zwiększenie integracji społeczności lokalnej i grup społecznych,
6. Podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych,
7. Poprawa relacji między członkami rodzin,

8. Poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych,
9. Zmniejszenie roszczeń wobec Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Goździe poprzez uniezależnienie się od pomocy dzięki nabytej wiedzy i umiejętnościom.

V

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Otwartość instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego;
2. Współpraca wszelkich instytucji i służb;
3. Angażowanie i aktywizowanie lokalnej społeczności;
4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
5. Podejmowanie działań wielokierunkowych.

VI

ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do:

1. mieszkańców Gminy Gózd;
2. członków społeczności lokalnych w poszczególnych rejonach gminy;
3. osób z konkretnego środowiska;
4. osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia.

Działaniami w ramach PAL będą obejmowane w szczególności osoby i środowiska wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem m. in. osoby korzystające z pomocy społecznej, osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, matki samotnie wychowujące dzieci, rodziny dysfunkcyjne, osoby traktowane jako otoczenie osób wykluczonych społecznie.

VII

METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

W ramach programu przewiduje się zastosowanie

- 1. Środowiskowej pracy socjalnej** - działania realizowane przez pracownika socjalnego, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- 2. Instrumentów aktywnej integracji** - to szereg instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej o której mowa w zasadach przygotowania, realizacji rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz

Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013,

3. Działań o charakterze środowiskowym – to inicjatywy integrujące obejmujące między innymi, badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

4. Innych działań o charakterze środowiskowym, oznaczających inne instrumenty i działania wynikające np. z ustawy o wychowaniu w trzeźwości, o przeciwdziałaniu narkomanii, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

VIII

HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

W ramach realizacji zadań PAL będą prowadzone działania aktywizujące, kulturalne, rozrywkowe, spotkania i wyjazdy integracyjne.

Program ma charakter otwarty, w każdym roku na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku mogą być realizowane projekty skierowane do konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych.

IX

REALIZATORZY

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goździe jednak założenia Programu Aktywności Lokalnej na lata 2015-2018 powinny realizować wszystkie podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają możliwości wspierania inicjatyw społecznych, tworzenia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz mobilizowania i wspierania rozwoju jednostki, grupy i społeczności lokalnej.

Przy realizacji programu współpracować powinny:

1. Urząd Gminy w Goździe,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goździe,
3. Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu
4. Placówki edukacyjne,
5. Policja,
6. organizacje pozarządowe i kościelne.
7. Lokalni przedsiębiorcy,
8. Społeczności lokalne,
9. Inne instytucje działające w środowisku.

X

MIEJSCE I OKRES REALIZACJI

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany w latach 2015- 2018. Ze względu na specyfikę naszej gminy oraz różnorodność występujących w niej problemów PAL będzie skierowany do konkretnych społeczności lub grup.

XI

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Działania realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej mogą być finansowane z następujących źródeł:

1. Ze środków własnych gminy;
2. Z dotacji;
3. Z budżetu państwa;
4. Ze źródeł zewnętrznych – w tym UE w ramach nowego programu finansowania w latach 2015-2020;
5. Ze środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania w ramach PAL
6. Sponsorzy.

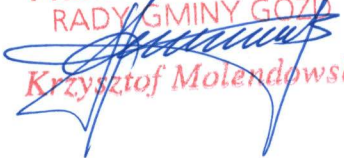
XII

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów poszczególnych działań Programu Aktywności Lokalnej.

Dla osiągnięcia zamierzonych rezultatów i ograniczenia punktów kryzysowych do minimum, przez cały czas prowadzony będzie monitoring. Monitorowanie będzie polegało na obserwacji postępów w procesie realizacji Programu, a także dodatkowo będzie pełniło funkcję informacyjną m.in. w celu przygotowania sprawozdań. Celem będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach. Monitoring będzie również podstawowym źródłem informacji potrzebnych do przeprowadzenia ewaluacji projektu.

Równoległe do procesu monitorowania dokonywana będzie na bieżąco ocena efektywności, skuteczności oddziaływania, trwałości i zgodności projektu w kontekście założonych celów.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY GÓŹDŹ

Krzysztof Molendowski